

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥ**

**ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ 2001**

Αποτίμηση και προτάσεις για μια νέα συνταγματική
μεταρρύθμιση

Επιστημονική Επιμέλεια: ΞΕΝΟΦΩΝ Ι. ΚΟΝΤΙΑΔΗΣ

Πρόλογοι: ANNA ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ και ΔΗΜΗΤΡΗΣ Θ.
ΤΣΑΤΣΟΣ

Επίμετρο: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ και ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2006**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Πρόλογος</i> ΑΝΝΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ	1
<i>Προλεγόμενα</i> ΔΗΜΗΤΡΗ Θ. ΤΣΑΤΣΟΥ	3
<i>Προλογικό Σημείωμα</i> του Επιστημονικού Επιμελητή	7
ΞΕΝΟΦΩΝ Ι. ΚΟΝΤΙΑΛΗΣ , <i>Αποτίμηση της αναθεώρησης του 2001 και προτάσεις για τη νέα αναθεωρητική πρωτοβουλία. Μια συνταγματική στρατηγική για τη σύγχρονη ελληνική πολιτεία</i>	11

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ 2001

ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ , <i>Η μεταλλαγή της αναθεωρητικής λειτουργίας</i>	105
ΛΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ , <i>«Παλαιά» Ευρώπη, νέα Συντάγματα: Μια περιήγηση στις αναθεωρήσεις των Συνταγμάτων της Δυτικής Ευρώπης στο γύρισμα του αιώνα</i>	129
ΛΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ , <i>Η τυποποίηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στα νέα Συντάγματα της «παλαιάς» Ευρώπης</i>	179

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΝΤΖΟΥΦΑΣ , <i>Η κατάργηση συνταγματικών αναχρονισμών στα θεμελιώδη δικαιώματα με την αναθεώρηση του 2001</i>	223
ΤΑΚΗΣ ΒΙΔΑΛΗΣ-ΛΙΛΙΑΝ ΜΗΤΡΟΥ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΑΚΗΣ , <i>Συνταγματική πρόσληψη των τεχνολογικών εξελίξεων και «νέα» δικαιώματα</i>	273

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ , <i>Το ασυμβίβαστο των ιδιοκτητών μέσων ενημέρωσης πριν και μετά το νέο άρθρο 14 παρ. 9 του Συντάγματος</i>	313
ΓΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΚΑΜΤΣΙΔΟΥ , <i>Η ανώτατη εκπαίδευση και το πρόβλημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων</i>	367
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ , <i>Ο θεσμός της αναγκαστικής απαλλοτριώσης και η προστασία της ιδιοκτησίας μετά την αναθεώρηση του 2001</i>	385
ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΣΙΟΥΤΗ , <i>Το περιβαλλοντικό Σύνταγμα μετά την αναθεώρηση του 2001</i>	421
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΓΕΡΟΝΤΑΣ , <i>Η αρχή της αναλογικότητας και η τριτενέργεια των θεμελιωδών δικαιωμάτων μετά την αναθεώρηση του 2001</i>	461
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ , <i>Σχετικά με την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου</i>	525
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ , <i>Τα θετικά μέτρα στο Σύνταγμα: Το ταξίδι προς την ουσιαστική ισότητα</i>	541

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ , <i>Οι σχέσεις κράτους και Εκκλησίας και η συνταγματική αναθεώρηση του 2001</i>	575
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ , <i>Ο θεσμός του Προέδρου της Δημοκρατίας και η αναθεώρηση του Συντάγματος</i>	601
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ-ΗΒΗ ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΥ , <i>Εκλογές και Σύνταγμα, πέντε χρόνια μετά την αναθεώρηση του 2001</i>	625
ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΣΩΤΗΡΕΛΗΣ , <i>Η νέα συνταγματική ρύθμιση των κωλυμάτων και των ασυμβιβάστων των βουλευτών. Μια πρώτη αποτίμηση, με το βλέμμα στραμμένο στην επικείμενη αναθεώρηση</i>	669
ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΝΑΣ , <i>Η λειτουργία της Βουλής μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος και την τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής – Πρώτες παρατηρήσεις</i>	701

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ , <i>Η έννοια της διοικητικής εξέτασης κατά το άρθρο 86 παρ. 2 εδ. β' του αναθεωρημένου Συντάγματος</i>	721
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΩΓΟΣ , <i>Η εφαρμογή των αναθεωρημένων διατάξεων του Συντάγματος για τους δικαστικούς λειτουργούς και την απονομή της δικαιοσύνης. Ένας απολογισμός</i>	733
ΜΙΧΑΗΛΗΣ Ν. ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ , <i>Ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων υπό το άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος και το πρόβλημα του Συνταγματικού Δικαστηρίου</i>	775
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ , <i>Οι ανεξάρτητες αρχές πέντε χρόνια μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος</i>	813
ΝΙΚΟΣ-ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΧΛΕΠΑΣ , <i>Αποκέντρωση και αυτοδιοίκηση μετά τη συνταγματική αναθεώρηση</i>	839
ΣΙΜΟΣ ΜΗΝΑΪΔΗΣ , <i>Προσλήψεις και απαγόρευση μονιμοποιήσεων στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 7, 8 του αναθεωρημένου Συντάγματος</i>	879

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ 2001: ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ , <i>Συνταγματικοί προβληματισμοί. Προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος</i>	943
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ , <i>Συνταγματική αυτοσυνειδησία ή αναθεωρητικός οίστρος; Μετά και πριν από μια αναθεώρηση του Συντάγματος</i>	987